

דלמא אתון לאמושובי בתרונהו. ואל יפטיע פסיעה גסה, דאמר מר פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם. ומאי תקנתיה, להדר ליה

עין איזה

שהתקשרו אל התשוקות הבהמיות מצד עצמן אין זה מטרה אנושית, ולהגיע למדרגה הגבוהה שתחישב נפשו בעסק האמצעיים מצד שהוא צוער אל החכלית, זאת אינה ביכולתו. ע"כ העדר המנוחה בעסק האמצעיים, שמה בא מעמד נפשי המביא ג"כ לידי פסיעה גסה, איננו גנאי לו כפי מדה השכלתו. אמנם הדעה הברורה שהשגת אמתת החכלית היא מנועה מחק האדם וצידו, ע"כ זאת היא שלימותו, חבת הקודש של העבודה המביאות להשתלם יותר. ע"כ כל עבודה, תהי' קרובה או רחוקה, היא חביבה לו בנעימה קדושה. אמנם הסובר כי רק לתכלית המשוועת לו בבואה ישיג מנוחתו, הוא טועה במהות החכלית שהוא חושב שהוא הדבר שמצויר הוא בדמיונו מצד היותו רחוק ממנה, ולא יבין שכבאו אליה יושקף לו עוד חוג גדול של תכלית יותר נשגבה, עד שיהכס להשכיל כי אמתת החכלית הראויה שימצא ממנה עונג ומנוחה היא העבודה וההשתלמות. ובאשר מספר החמש מאות מצויר אל מרחק הרקיעים, משמים לארץ ת"ק שנה², והוא מושאל ממספר אלף שהוא ציור מהגדולים מהמספרים והוא משותף ג"כ בלשון לימוד "אללפן חכמה"⁴, ומורה כי ההגעה אל המבוקש תהי' עבודה האמצעיים ערך מחצה מהעושר של הדעת המגיע מצד הידיעה שאליה מכוונים בתור החכלית, והידיעה עצמה היא המחצה השני. ע"כ בין הארץ לרקיע ת"ק ועוביו של רקיע ת"ק. הזמן שנה, נעוך אל הצד הגדול הראוי להיות התבוננות גדולה של איזה ענין בעיניו מיוחד לוקח לו זמן, והוא מושאל ג"כ עם לשון שונה, המורה לימוד. אי"כ הצעד האחרון של הת"ק הוא המביא לציור החכלית. ובאשר החכלית לפי האמת יצייר רק אותו שהבין ערך השינוי של עצם העסק בהשתלמות שהוא מבין ג"כ עכ"פ ערך תכונת החכלית, ע"כ הפסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם, שמתסרת אותו מהסתכלות שלמה בהגעת עוצם החכלית, שבא ע"י הקירוב אליה ע"י השלמת האמצעיים. אמנם, גם למי שלא בא לידי מדה גדולה זו של הבנת החבה של העסק באמצעיים מצד הבאתם אל תכלית של שלימות, מ"מ בודע הקודש נתנה סגולת השבת לאות ולכרית מנוחה, להורות שעכ"פ יש צד ציור מעלה רמה זו לכל ישראל. ע"כ עונג הגופני שבשבת למצוה נחשבת, המנוחה והעידון הם המעלות היותר רמות. ע"כ העורון של פסיעה גסה מהדר לי' בקדושא דבי שמשא, ושב ורפא לך⁵.

אבל במסיכת ע"ה יוכל להיות נפגם בהמשכתו אחריהם באמת.

נב. ואל יפטיע פסיעה גסה, דאמר מר, פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם. ומאי תקנתיה, להדר לי' בקדושא דבי שמשא. פעולות הגוף ותנועותיו מורות על תארי הנפש וכוחותיה, וכן הן מטביעות פעולתן על הנפש. והנה משתנות דעות בני"א ע"ד העמל באמצעיים המגיעים אל כל תכלית. האדם הבלתי שלם בשכלו ומדותיו ולא קנה דעת את ד' על מדה נכונה בנפשו, יהי' בנפשו רב המרחק בין החכלית להאמצעיים, עד שאם ישא נפשו לאינו תכלית תהי' כל מערכת האמצעיים עליו למשא כבד, ותקצר נפשו מסבלם, וימהר בהם בחפזון גמור תפשו לא תוע שלו. כמו [למשל] אם הומה הוא אל קיבוץ ההון, תנה ישימ תכליתו בקיבוץ איזה סכום שמתאוה, יאבה להתור בכל עו להגיע אל תכליתו, והעסק באמצעיים יהי' לו לדבר שבא לו שלא ברצונו. ממצב נפשי כזה באה גם בתנועות הגוף פסיעה גסה, שנפשו המורגלת לבלתי מצא חפץ בעסק האמצעיים, מורגלת היא ג"כ לצייר כל מטרה בסגנון כזה בערכם של האמצעיים, ע"כ יגע את עצמו להפסיע(ה) פסיעה גסה כדי להסיר מעליו עסק האמצעיים. אמנם האיש השלם, שיודע אמתת מציאותו באשר הוא אדם מצטרך אל המון פעולות, יכיר בכולן תכלית נשגבה, והוא העסק בהחבאה את עצמו אל שלימות נפשית וכל מין שלימות. כי העסק והעבודה שהוא פועל על מהלך השלימות ראוי שיהי' חביב ורצוי אל האדם מצד עצמו, ע"כ הוא מוצא תמיד מנוחה בכל פעולותיו, וע"ז נאמר² "בכל דרכיך דעהו", ומזה בא מעמד תנועת הגוף ג"כ במנוחה, שאינו מפסיע פסיעה גסה. ע"כ הפסיעה הגסה היא גנאי לת"ת, אם שאינה כדאית להיות גנאי לע"ה, שבאמת לפי השקיעה הבהמית שאפשר להמצא בחק ע"ה, היא הגנה נאותה מה שעכ"פ מרגיש הוא בפגמיות נפשו

נב. 1. עפ"י במדבר כא, ד ועוד. 2. משלי ג, ו. ברכות ט פ"ב מ"ב, ע"מ קפחורה. 3. ירושלמי, ברכות פ"א, ה"א.

תיקון

א. מי שמצייר בדעחו, שהוא מתקן את העולמות בעבודתו, ואינו יודע את צורך נפשו ואת סדר הרוחניות הנפשית בכללה. הוא מלא הזיה ודמיונות כחבים. אבל מי שיודע, שבכל תקון מוסרי, וכל מדה טובה. כל למוד הגון וכל מעשה טוב, גם הקטן שבקטנים, ואפילו שיחה נאה, הוא מרומם את הרוחניות שבנפשו, והרוחניות הלא היא יסוד כל מציאותה, נמצא שע"י הרמת הרוחניות שבנפשו מתרוממת כללות נפשו בהזייתה, וההזיה הפרטית מתייחסת ביהוש קשר אמיץ מאוד אל ההזיה הכללית, וממילא בהתרוממות חלק אחד של ההזיה, מתעלית היא ההזיה כולה. ובוה מתקנים באמת עולמות עד אין חקר בכל דבר טוב, כשהולך האדם בדרך הרעיון הזה דעתו מתרחבת ודמיונותיו הולכים ומתקרבים אל האמת.

ב. מה שהאדם יכול לתקן טוב הוא שיחשוב בזה ואל יתירשל מתיקונו, ומה שאין בידו לתקן אל יתעסק בו תדיר, ויקיים דאגה בלב איש יסחנה מדעתו. ויעסוק בתיקון נפשו ובתיקונו של עולם. בבהירות שכלית דוממה, עד כמה שידור מגעת, ויתקיים בו גזל אל ד' מעשיך ויכונו מחשבותיך ב).

(א) משלי יב כה, יומא עה.
(ב) משלי טז ג.